فصلنامه توسعه اجتماعی (توسعه انسانی سابق)، دوره ۱۸، شماره ۳، بهار ۱۴۰۳، صفحات ۳۱۲-۲۸۳

اعتبارسنجی الگوی خط‌مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در راستای توسعه اجتماعی

دکتر احدالله انگزی قدس[۱]

تاریخ وصول: ۱۴۰۲/۹/۱۴ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۲/۱۶

چکیده:

امروزه ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در خط‌مشی گذاری عمومی، نیاز اساسی برای دستیابی به خط‌مشی‌های عمومی خوب و پایدار است. افزایش علاقه‌مندی برای حضور در فضای خط‌مشی گذاری عمومی و افزایش برهم کنش اجتماعی در بروز خلاقیت نهادهای تخصصی برای ارتقاء مشارکت در خط‌مشی گذاری عمومی می‌تواند بسیار مفید باشد. این پژوهش در سال ۱۴۰۱ ، با هدف اعتبارسنجی الگوی خط‌مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در راستای توسعه اجتماعی انجام شده است. روش تحقیق از نظر هدف، کاربردی و به لحاظ روش توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش کلیه نخبگان دانشگاهی، کارشناسان و مدیران اجرایی خط‌مشی گذاری عمومی کشور است که به علت نامحدود بودن جامعه آماری و با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۸۴ تن آزمودنی برای نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بود که پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ و روایی آن نیز با استفاده از روایی محتوای و همگرا (AVE) تأیید شد. در نهایت تحلیل داده‌ها به کمک معادلات ساختاری با نرم‌افزار Amose انجام گرفت. یافته‌های پژوهش حاکی از تأیید ۱۶ مؤلفه در قالب ۶ بعد شامل: شناخت و درک مسأله عمومی؛ دستور کار خط‌مشی گذاری عمومی؛ طراحی و شکل‌گیری خط‌مشی گذاری عمومی؛ اجرای خط‌مشی گذاری عمومی؛ ارزیابی خط‌مشی گذاری عمومی و تغییر یا خاتمه خط‌مشی گذاری عمومی بود؛ بنابراین ضروری به نظر می‌رسد مراکز خط‌مشی گذاری عمومی به منظور توسعه و ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در خط‌مشی گذاری عمومی به نقش و اهمیت این عوامل توجه نموده و ارتقاء مشارکت در خط‌مشی گذاری عمومی را جایگزین رویکرد سلسله مراتبی نمایند.

مفاهیم کلیدی: *اعتبارسنجی، الگوی خط‌مشی گذاری عمومی، ارتقاء مشارکت، نهادهای تخصصی*

---

[۱] استادیار گروه مدیریت، دانشکده فرماندهی و مدیریت، دانشگاه افسری امام علی (ع)، تهران، ایران
ahad.angazi@gmail.com

مقدمه و بیان مسأله

مشارکت عمومی در فرآیند تصمیم‌گیری‌های سیاسی به دموکراسی در یونان باستان برمی‌گردد و در قرن‌های بعد در معرض تغییرات مداوم بوده است (*Wagner & et. al, 2016: 435*). از حدود دو دهه پیش مشارکت عمومی وارد عصر جدیدی شده است. گسترش انقلابی فناوری اطلاعات و ارتباطات، راهی که افراد، سازمان‌ها و دولت‌ها برای برقراری ارتباط و تعامل استفاده می‌کردند را تغییر داده است. در این زمینه، به‌ویژه توسعه رسانه‌های اجتماعی با تبدیل اینترنت از سیستم ذخیره‌سازی و بازیابی اطلاعات ارتباطی منفعل و غیر فعال به یک بستر ارتباطی دوطرفه تعاملی، تأثیر بسزایی داشته است (*Wirtz & et. al, 2018: 1*). امروزه مشارکت در بستر جامعه‌ای دموکراتیک و مدنی صورتی نهادینه به خود گرفته است. بنیادی‌ترین اندیشه زیرساز مشارکت، پذیرش اصل برابری مردم است و هدف از آن، تشریک مساعی افراد در جهت بهبود کیفیت زندگی در تمامی زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی است (*Mehrgan, Faqihi and Mirspasi, 2017:2*). مشارکت مردم در فضای جامعه، بی‌تردید مستلزم استقرار یک فلسفه سیاسی بردبارانه و توسعه گرایانه از سوی دولت‌ها است. در حقیقت، مشارکت باید به‌عنوان جزئی از راهبرد شهروندی جامع، پیگیری و منظور شود تا از آن طریق بتوان التزام فوری و نه مقید به امکانات خاص دولت‌ها را به پذیرش تعهدات خویش، در احترام به حمایت و ایفای حق مشارکت به‌مثابه یکی از حق‌های بنیادین بشری خواستار شد (*Qari, 2018: 44*). این موضوع به‌عنوان راهی برای عمیق‌تر کردن شیوه‌هایی که افراد عادی می‌توانند مشارکت مؤثر در خط‌مشی‌هایی که بر زندگی آن‌ها به‌طور مستقیم تأثیر می‌گذارد، در نظر گرفته شود. در بسیاری از نظام‌های نمایندگی این اجماع وجود دارد که فراتر از فرصت‌های گاه‌گاهی برای رأی‌دهی، باید به شهروندان اجازه داده شود و درواقع، تشویق شوند تا در تصمیماتی که بر آن‌ها اثر می‌گذارد مشارکت کنند (*Iyanlo & et. al, 2019: 21*). در اسناد و برنامه‌های کلان و بالادستی کشور به ساماندهی و انسجام‌بخشی نظام مدیریت علم، فناوری و نوآوری تأکید شده است. مدیریت دانش و پژوهش و انسجام‌بخشی در خط‌مشی گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی در حوزه علم و فناوری و ارتقاء مستمر شاخص‌ها و روزآمدسازی نقشه جامع علمی کشور با توجه به تحولات علمی و فنی در منطقه و جهان، ساماندهی و تقویت نظام‌های نظارت، ارزیابی، اعتبارسنجی و رتبه‌بندی در حوزه‌های علم و فناوری، ساماندهی نظام ملی آمار و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری جامع و کارآمد از مواردی است که در خط‌مشی‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در حوزه علم و فناوری آمده است (*Alipour, 2021:89*). اصلاح

ساختارها و نهادهای علم و فناوری و انسجام بخشیدن به آن‌ها در مراحل خط‌مشی گذاری و برنامه‌ریزی کلان از طریق تعیین حدود مدیریت و مالکیت نهادهای مرتبط با حوزه علم و فناوری، بازنگری، اصلاح، یکپارچه‌سازی، ساده‌سازی و به‌روزرسانی قوانین و مقررات نظام علم و فناوری کشور، اصلاح فرآیندها و ساختارهای نظارت و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری ملی و تعیین استانداردهای بومی در حوزه علم و فناوری در چارچوب نیازهای اقتصادی و اجتماعی کشور، ساماندهی نظام تأمین مالی توسعه علم و فناوری، ازجمله راهبردهای کلان و ملی است که در نقشه جامع علمی کشور گنجانده شده است (*Jamshidi, 2021:130*). با این حال، در حال حاضر در ایران شهروندان، کمتر در فرایند خط‌مشی گذاری عمومی نقش ایفا می‌کنند. به‌طوری که این کمبود به‌عنوان یک چالش و ضرورت تعامل سیستم خط‌مشی گذاری عمومی با شهروندان و جامعه مدنی به‌عنوان یک نیاز اساسی مطرح‌شده است (*Roodsaz & et. al, 2019: 82*). فرایند خط‌مشی گذاری با مراحلی از قبیل شناخت و درک مسئله، طرح مسئله و تهیه و تدوین راه‌حل‌ها، قانونی کردن و مشروعیت بخشیدن به خط‌مشی، ابلاغ و اجرای خط‌مشی و ارزیابی خط‌مشی شناخته می‌شود (*Gorjipour & et. al, 2019:50*). از طرفی نحوه وضع خط‌مشی در نهادها و دستگاه‌های مختلف دولتی، متفاوت است. تدوین هر خط‌مشی باید منطبق بر مدل، اصول و فرآیندهای خط‌مشی گذاری عمومی و الزامات و اقتضائات مورد نیاز جوهره همان موضوع باشد. ازاین‌رو، هدف اصلی این پژوهش اعتبارسنجی الگوی خط‌مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در راستای توسعه اجتماعی است. درنتیجه با توجه به اهمیت مشارکت پژوهش حاضر به دنبال آن است که ضمن اعتبارسنجی الگوی خط‌مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در راستای توسعه اجتماعی، الگویی پی‌ریزی کند تا موجبات کشف راه‌حل‌های جدید مشارکت، ارزش قائل شدن برای نظرات سایر نهادهای تخصصی را فراهم کند. در این راستا و با توجه به ادبیات پژوهش و هدف اصلی پژوهش، اهداف فرعی به صورت زیر تدوین گردید:

- شناسایی متغیرهای الگوی خط مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی.
- بررسی رابطه متغیرهای الگوی خط مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی.
- اعتبارسنجی الگوی خط‌مشی گذاری عمومی با رویکرد ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی.

مبانی نظری پژوهش

الگو[1]

الگو نمای ساده‌ای از برخی جنبه‌های جهان واقعی و نیز بازسازی و تلخیصی از واقعیت است که با دربرداشتن ویژگی‌های اصلی از واقعیت، شناخت ما را تسهیل می‌کند (*Dye, 2012:471*).

خط‌مشی عمومی[2]

به‌طور کلی خط‌مشی عبارت است از خط سیر و راهی که انسان در پیش رو دارد (*Alwani, 2016: 54*). در واقع به تدریج که بر وظایف دولت‌ها و حکومت‌ها افزوده شد و پیچیدگی‌های محیطی رو به فزونی گذشت اهمیت مقوله خط‌مشی گذاری بیش از پیش روشن گردید. به‌طوری که امروز بُعد جدیدی در مدیریت و به‌ویژه مدیریت دولتی مطرح است که می‌توان آن را بُعد خط‌مشی نام نهاد (*Qorbanizadeh & et. al, 2015:130*). در واقع خط‌مشی بیانگر مجموعه اقدام‌های به نسبت ثابت و هدفمندی است که توسط یک فرد یا مجموعه‌ای از بازیگران برای پرداختن به یک مسئله یا دغدغه دنبال می‌شود (*Anderson, 2014*). از این‌رو خط‌مشی فرآیندی تلقی می‌شود که طی آن مسئله‌ای در عرصه عمومی شناسایی می‌شود و در یک نظام پویا مورد بررسی قرار می‌گیرد و راه حلی برای آن اتخاذ و اجرا می‌شود (*Sabatier, 1991:320*). در این بین خط‌مشی عمومی در بر گیرنده اجزایی است که اصطلاحاً هدف، محتوا و اثر نامیده می‌شود. هدف به مقصدی گفته می‌شود که خط‌مشی عمومی برای نیل به آن شکل‌گرفته است. محتوا به بخشی از خط‌مشی اطلاق می‌شود که از انتخاب گزینه مطلوب به دست می‌آید و اثر خط‌مشی نیز به تغییراتی که به سبب اجرای خط‌مشی حادث می‌شود دلالت دارد (*Alwani & Sharifzadeh, 2011: 24*). از طرفی می‌توان گفت که فرایند خط‌مشی گذاری[3]، مجموعه به هم وابسته‌ای از فعالیت‌ها و اقداماتی است که با شناسایی مسائل عمومی، ایده‌ها و اولویت‌های دولت را در حالت‌های مختلف برای افراد یا مراجع تصمیم‌گیرنده تعیین می‌کند و بدین‌وسیله آن‌ها تعیین می‌کنند که کدام گزینه و چه وقت باید به یک اقدام عملی تبدیل شود. این فرایند پیچیده حاصل چهار گروه متغیر است که عبارتند از: حوادث و رویدادهای عمومی، بازیگران از جمله بازیگران

---

[1] pattern
[2] public policy
[3] public policy process

رسمی (قوای سه‌گانه)، احزاب و گروه‌های ذینفع، مجریان خط‌مشی‌ها (*Danish Fard, 2015:12*). از طرفی خط‌مشی گذاری به‌صورت یک چرخه فرآیندی را تشکیل می‌دهد که شامل چندین فعالیت و مرحله است. *Cairney (2016)* فرآیند خط‌مشی گذاری را توالی منطقی فعالیت‌هایی دانسته است که در طی آن خط‌مشی‌های عمومی ایجاد می‌شوند. صاحب‌نظران این مراحل را به‌طور کلی در سه مرحله تدوین، اجرا و ارزیابی تقسیم می‌کنند. یکی دیگر از این تقسیم‌بندی‌ها بر اساس قوای سه‌گانه است: الف) خط‌مشی‌های تقنینی که به‌وسیله قوه مقننه وضع می‌شود، ب) خط‌مشی‌های اجرایی که توسط قوه مجریه وضع می‌شود، ج) خط‌مشی‌های قضایی که توسط قوه قضاییه وضع می‌شود (*Makandi, 2005: 123*).

مشارکت[1]

در تعریفی ساده، مشارکت عمومی را میزان آگاهی و تمایل مردم برای دخالت و اثرگذاری بر خط‌مشی‌های عمومی، اداره امور عمومی و تعیین سرنوشت خود و کشور خود به‌صورت جمعی، برشمرده‌اند (*Duel, 2015:321*). برخی دیگر، مشارکت عمومی را تشکیل دادن کوشش‌های سازمان‌یافته برای افزایش کنترل بر منابع و نهادهای نظم‌دهنده در شرایط اجتماعی معین از سوی مردم، گروه‌ها و نهادهایی که تاکنون از حیطه اعمال چنین کنترلی محروم بوده‌اند، تعریف کرده‌اند. بر این اساس، کلیه افراد جامعه و نهادهای مردمی فعال در سطح جامعه حق‌دارند در تصمیمات اثرگذار بر سرنوشت خود مشارکت داشته باشند. در همین راستا، انجمن بین‌المللی مشارکت عمومی، مشارکت عمومی را درگیری افرادی که تحت تأثیر تصمیمات قرار می‌گیرند، در فرایند تصمیم‌گیری تعریف کرده است که این مشارکت می‌تواند در سطح ارائه مشاوره، درگیر شدن و مشارکت مستقیم افراد، ارائه گردد (*Duel, 2015: 340*). در واقع مشارکت به‌عنوان مکانیزم مؤثر در برنامه‌ریزی‌های عمومی و کاهش ریسک تقویت اثر برنامه‌های ملی در آینده است و همچنین مشارکت به‌عنوان کاتالیزور تغییر اجتماعی است (*Evans & et. al, 2019: 2*). میزان مشارکت مردم در امور جامعه یکی از کلیدی‌ترین پایه‌های حکمرانی خوب به شمار می‌رود. مشارکت می‌تواند به‌صورت مستقیم و یا غیر مستقیم (از طریق نهادهای قانونی) صورت گیرد. البته نمی‌توان انتظار داشت که در نظام تصمیم‌گیری یک کشور، تمامی نظرات موجود مدنظر قرار گیرد، بلکه مفهوم مشارکت در اینجا، اشاره به آزادی بیان و تنوع دیدگاه‌ها و سازمان‌دهی یک جامعه مدنی دارد

[1] participation

(*Heshmatzadeh & et. al, 2016: 15*). مشارکت به‌طور کلی به دو دسته کلی تقسیم می‌شود: نوع اول مشارکت اجتماعی[1]؛ در این حوزه متضمن انواع فعالیت‌های فردی یا جمعی برای تأثیرگذاری بر تصمیم‌گیری‌ها و خط‌مشی‌های دستگاه‌های عمومی از سطوح پایین (شهرداری، نظام آموزشی و ...) تا سطوح بالاتر (دستگاه‌های عالی قانون‌گذاری، اجرایی و قضایی) است. همکاری مردم در گروه‌ها، برنامه‌های اجتماعی، خاصه انجمن‌های داوطلبانه و سازمان‌های غیر دولتی، دال بر مشارکت اجتماعی آن‌ها است که در معنای وسیع، در بر گیرنده انواع کنش‌های فردی و گروهی به‌منظور دخالت در تعیین سرنوشت خود و جامعه و تأثیر نهادن بر فرآیندهای تصمیم‌گیری درباره امور عمومی است. از طرفی مشارکت اجتماعی در دو بُعد نوع‌دوستانه و مدنی نیز مورد توجه است: الف) بُعد مشارکت نوع‌دوستانه[2]، به معنای علاقه و اعتنای فرد نسبت به کنش‌های مبتنی بر اعمال نوع‌دوستانه و اولویت منافع دیگران بر نفع شخصی است، افراد در این وضعیت، به مجموعه فعالیت‌ها و کنش‌های مرتبط با نفع دیگران و بدون چشم‌داشت آنی، مبادرت می‌ورزند. ب) بُعد مشارکت مدنی[3]، به معنای علاقه و اعتنای فرد نسبت به کنش‌های اجتماعی مرتبط با شکل‌گیری جامعه مدنی است. افراد در این وضعیت، به مجموعه فعالیت‌های مبتنی بر منافع عمومی در قالب شاخص‌های جامعه مدنی مبادرت می‌ورزند. در این نوع مشارکت منافع و آثار مطلوب مشارکت به‌صورت غیر مستقیم و در یک فرایند اجتماعی به افراد مشارکت‌کننده بازمی‌گردد (*Fathi & Mirza Puri, 2015: 90*). نوع دوم مشارکت سیاسی[4]؛ این مشارکت فعالیت داوطلبانه اعضای جامعه را در انتخاب رهبران و شرکت مستقیم و غیر مستقیم در خط‌مشی گذاری عمومی است. به‌عبارت دیگر مشارکت سیاسی فرآیندی که مجموعه افراد جامعه با شرکت در تصمیم‌گیری‌ها در اداره و سازمان‌دهی جامعه سهیم می‌شوند و خط‌مشی‌های عمومی را تبیین و یا بر آن تأثیر می‌گذارند (*Malki, 2017: 102*). در یک طبقه‌بندی دیگر، انواع مشارکت به‌صورت زیر تقسیم شده است: ۱- مشارکت ابزاری[5]، در این نوع مشارکت کارکنان به‌صورت یک ابزار ملاحظه می‌شوند. این نگرش بدون توجه به مبانی انسانی و فرهنگی افراد، صرفاً به انسان با دیدی اقتصادی و مادی توجه می‌کند. ۲- مشارکت تحمیل شده[6]، این نوع مشارکت که توسط

[1] social participation
[2] the dimension of altruistic participation
[3] the dimension of civic participation
[4] political participation
[5] instrumental participation
[6] imposed participation

افراد نخبه در سطوح سازمانی توسط مدیران ارشد هدایت می‌شود به‌صورت برنامه‌ریزی شده و هدایت شده افراد را در اداره امور سهیم می‌سازد. ۳- مشارکت توسعه‌ای[1]، این نوع مشارکت فرایندی است: اجتماعی، یکپارچه، جامع، پویا، همبسته، مکمل، چندبعدی و چند فرهنگی؛ به‌عبارت دیگر، مشارکت توسعه‌ای خواهان مشارکت همه افراد در سازمان‌دهی جامعه است. در مشارکت توسعه‌ای به نیازهای عالیه انسانی توجه می‌شود (*Sadat & Bagheri, 2019: 42*).

اعتبارسنجی[2]

فرآیند اعتبارسنجی را می‌توان یک‌سری از فعالیت‌های پیچیده‌ای که به دنبال ارزیابی تطابق استانداردها با دستاوردهای موجود نامید، در واقع قسمتی از اهداف اعتبارسنجی سنجش دستاوردها با استانداردهای قابل اندازه‌گیری مربوط به قوانین و حوزه‌های خاص می‌باشد. در اعتبارسنجی خط مشی، تمرکز بر این مسئله است که آیا کیفیت خط مشی با یک استاندارد معین و حداقلی مطابقت دارد یا خیر. فلسفه اعتبارسنجی بیشتر با اصولی که یک فرآیند را تأیید می‌کند، تعریف می‌شود (*Jalali & et. al, 1397: 126*). اعتبارسنجی با تمرکز بر پیامدها از توجه به استنادات غیر ضروری جلوگیری می‌نماید. در ادامه به برخی از تعریف ویژگی‌های اعتبارسنجی می‌پردازیم:

- اعتبارسنجی یک تصمیم رسمی است.
- اعتبارسنجی بر اساس سنجش کلی مؤسسات یا فعالیت‌های اصلی صورت می‌پذیرد.
- اعتبارسنجی میزان حداقل شرایط را مورد سنجش قرار می‌دهد.
- اعتبارسنجی از طریق اعلام نتایج و تصمیمات به صورت: بله/ خیر/ شاید (مشروط) در ارتباط است (*Jalali & et. al, 2017: 126*).

استانداردها در اعتبارسنجی[3]

به‌طور کلی یکی از اجزای اعتبارسنجی، استفاده از استانداردها یا راهنمای ارزیابی هست. در واقع در اعتبارسنجی شواهدی که جمع‌آوری شده است در پرتو بعضی سؤالات یا استانداردهای از پیش تدوین شده، تفسیر می‌شود. این شیوه با استفاده از شواهد و قضاوت بر

1 Development participation
2 Validation
3 Standards in validation

اساس استانداردهای اعتبارسنجی، به خط مشی‌های منجر می‌شود که پیامدهای مهمی برای عموم جامعه به دنبال دارد (*Jalali & et. al, 2018: 127*).

رویه‌های اعتبارسنجی[1]

رویه‌های اعتبارسنجی شامل فرایند و مراحل اعتبارسنجی است. اعتبارسنجی در حوزه‌های مختلف اگر چه نهادهای متعددی اعتبارسنجی را انجام می‌دهند و تا حدی نیز در رویه‌هایشان متفاوت هستند، ولی اکثر آنها از یک الگوی مشترک پیروی می‌کنند. سازمان‌ها خط مشی خود را از طریق فرایند خودارزیابی توصیف و مطالعه می‌کند. فرآیند خودارزیابی توسط مجموعه اعتبارسنج تعریف می‌گردد و سازمان جهت تکمیل اطلاعات، می‌بایست مسئولیت انجام خودارزیابی را بر عهده بگیرد (*Ibid*).

نهادهای تخصصی[2]

منظور از نهادهای تخصصی در این مقاله، سازمان‌ها و نهادهای می‌باشد که به موجب قانون حق دخالت و خط مشی گذاری را در جمهوری اسلامی ایران برخوردار می‌باشند.

پیشینه‌های پژوهش

الف) تحقیقات داخلی

تاکنون پژوهش‌های متعددی در زمینه ارتقاء مشارکت کارکنان، خط مشی‌گذاری عمومی، نهادهای تخصصی، همچنین عوامل مؤثر بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی و پیامدهای آن انجام شده است که برخی از آن‌ها در زیر مرور شده است.

بنار و همکاران (۱۴۰۰)، در پژوهشی با عنوان "طراحی الگوی سیاست‌گذاری مبتنی بر هوش تجاری در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با دو رویکرد کلان و تفصیلی" پرداخته‌اند. بر اساس نتایج پژوهش، اسناد بالادستی و شواهد، تعیین چشم‌انداز، مأموریت و سیاست‌ها، تعیین اهداف کلان و استراتژی، طراحی مدل و ارزیابی اهداف کلان و استراتژی، تعریف اهداف کمی و عملیاتی، طراحی مدل و ارزیابی اهداف کمی و عملیاتی و انتخاب و تعیین اهداف کمی و عملیاتی به‌عنوان اجزای شش‌گانه الگوی طراحی شده، تعیین و تبیین شدند (*Banar & et. al, 2021*).

---

[1] validation procedures
[2] specializad institutions

قلایچی و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان "شناسایی ملاک‌های اجرای موفق خط‌مشی مالکیت صنعتی" پرداخته‌اند. بر اساس نتایج پژوهش، ۱۵ مقوله شامل ۱۷۵ ملاک در ارزیابی اجرای موفق خط‌مشی، نتایج و پیامدهای آن تأثیرگذارند (*Qalaichi & et. al, 2022*).

محمدی و نصراللهی (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان "سیاست‌گذاری رسانه‌های نوین در ایران (مطالعه موردی: سازمان صدا و سیما و مرکز ملی فضای مجازی)" پرداخته‌اند. بر اساس یافته‌های پژوهش، نقاط ضعف سازمان صدا و سیما در سیاست‌گذاری رسانه‌های نوین، بیشتر از نقاط قوت آن بوده و تهدیدهای پیش روی این سازمان نیز بر فرصت‌های آن غلبه دارد (*Mohammadi & Nasrallahi, 2022*).

صمدزاده و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان "خط مشی گذاری استراتژیک در برون‌سپاری فناوری اطلاعات (مورد مطالعه: دانشگاه آزاد اسلامی)" پرداخته‌اند. نتایج پژوهش شامل سه مؤلفه تجزیه و تحلیل و تدویت خط مشی، اجرای خط مشی استراتژیک و ارزیابی خط مشی استراتژیک می‌باشد؛ همچنین برون‌سپاری فناوری اطلاعات شامل ۷ مؤلفه: عملکرد، ارائه خدمات پشتیبانی، فناوری اطلاعات سبز، شکاف کاربردی فناوری اطلاعات، اهمیت استراتژیک، ویژگی‌های سازمان و پروژه و ویژگی‌های تأمین‌کنندگان پروژه می‌باشد (*Samadzadeh & et. al, 2022*).

قدمی و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان "طراحی الگوی خط مشی گذاری بانکداری دیجیتال در ایران مبتنی بر رویکرد شبکه‌ای" پرداخته‌اند. بر اساس یافته‌های پژوهش، الگوی طراحی شده شامل: ضرورت‌ها، درون‌دادها، بازیگران، تعاملات هم‌افزا بین بازیگران و پیامدهای خط مشی گذاری شبکه‌ای در حوزه بانکداری دیجیتال می‌باشد (*Gadami & et. al, 2022*).

موسوی و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان "تأثیر حاکمیت فرهنگ مشارکتی بر ارتقای بهره‌وری کارگزاران دانشی با تأکید بر نقش میانجی قابلیت‌های نوآوری و جو نوآورانه در سازمان‌های دانش‌بنیان" پرداخته‌اند. یافته‌ها نشان داد که فرهنگ مشارکتی بر بهره‌وری کارگزاران دانشی، قابلیت‌های نوآوری و جو نوآورانه در سازمان‌های دانش بنیان اثر معنی‌دار و مثبت دارد (*Mousavi & et. al, 2022*).

ابراهیمیان و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان "طراحی مدل اجرای خط‌مشی دانشگاه کارآفرین مبتنی بر سیاست‌های علم و فناوری" پرداخته اند. یافته ها نشان داد که مدل اجرای خط مشی دانشگاه کارآفرین مبتنی بر سیاست‌های علم و فناوری شامل سه بعد

حمایت‌ها، الزامات، تعاملات با ۲۰ مؤلفه و ۹۶ شاخص می‌باشد (*Ebrahimian & et. al, 2022*).

ب) تحقیقات خارجی

محققین غیر ایرانی نیز پژوهش‌های متعددی در این خصوص انجام داده‌اند که در ذیل به تشریح آن‌ها می‌پردازیم:

Lee & et. al (2017)، در پژوهشی به "جایگزینی ویژگی‌های اقناعی در مباحث سیاست: پیامدهای طراحی فرآیندهای مشارکت عمومی" پرداخته‌اند. یافته‌ها نشان داده است که ترکیبی از ویژگی‌های مرکزی و محیطی در طراحی مشارکت بیشترین تأثیر را دارد، درحالی‌که تک ویژگی‌ها محدودیت‌هایی دارند. همچنین برای طراحی ابزارهای مشارکت الکترونیکی، به در نظر گرفتن جنبه‌های روان‌شناختی شهروندان برای ایجاد انگیزه در مشارکت‌های آن‌ها نیاز است.

Subways (2017)، در پژوهشی به بررسی روابط بین "سرمایه اجتماعی، مشارکت شهروندان و عملکرد بخش عمومی در تایلند" پرداخته است. یافته‌ها نشان داده است که شبکه‌های اجتماعی، انگیزه و توانایی شهروندان را برای مشارکت در امور عمومی افزایش می‌دهند و از این‌رو می‌توانند اثربخشی تأمین کالاهای عمومی را افزایش دهند. مقامات استانی و محلی با افزایش منابع دولتی تمایل زیادی به بهبود کالاها و خدمات عمومی ندارند، بنابراین در تایلند جایی که مسئولیت‌پذیری بخش دولتی اغلب ضعیف است، سرمایه اجتماعی و مشارکت شهروندان می‌تواند پاسخگویی و عملکرد بخش عمومی را بهبود بخشد.

Henderson (2018)، در پژوهشی با عنوان "زمینه کارآفرینی خط مشی: درک پیدایش راه حل‌های جدید خط مشی برای نوآوری خدمات در فنالند و ایرلند" پرداخته‌اند. یافته‌ها پژوهش شامل: اجرای تحقیقات سیاسی، استفاده از مشاوران متخصص خارجی و شبکه سازی در عرصه داخلی / بین المللی و تداوم تلاش‌ها، بود.

Robertson (2019)، در پژوهشی به بررسی "مطالعه ۴۳ پارک علم و فناوری" پرداخته‌اند. بر اساس یافته‌ها پژوهش، هسته رهبری قوی، محیط توسعه‌ای، تنوع در مبنای تأمین مالی، مرکز علمی قوی و فرهنگ کارآفرینانه یکپارچه. سرمایه اجتماعی و مشارکت شهروندان می‌تواند پاسخگویی و عملکرد بخش عمومی را بهبود بخشد.

Simowski & et. al (2021)، در پژوهشی به بررسی "درگیر کردن شهروندان در شهر هوشمند از طریق بسترهای مشارکت: چهارچوبی برای کارمندان عمومی و توسعه‌دهندگان"

پرداخته‌اند. در این پژوهش بررسی شد که یک پلتفرم مشارکت باید از چه ویژگی‌هایی برخوردار باشد تا با الزامات شهروندان و کارمندان عمومی همسو شود. بررسی کمی از شهروندان و مصاحبه‌های کیفی کارمند عمومی برای استخراج این نیازها انجام‌شده است. مهم‌ترین الزامات شهروندان، دسترسی آزاد، کاربرپسندی و استفاده دولت از ایده‌ها است، در حالی که مهم‌ترین الزامات برای کارمندان عمومی نمایاندن هویت شهر، ویژگی‌های پیشرفته و فراگیر بودن شهر است.

بررسی‌های موجود درزمینه پژوهش‌های انجام‌شده نشان می‌دهند که در اعتبارسنجی الگوی خط‌مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در راستای توسعه اجتماعی مستقیماً پژوهشی صورت نپذیرفته است و خلأ دانشی در ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در خط‌مشی گذاری عمومی مشاهده می‌شود. ازاین‌رو پژوهش حاضر درزمینه اعتبارسنجی الگوی خط‌مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در راستای توسعه اجتماعی بخشی از خلأ پژوهشی موجود را پر می‌کند.

مدل مفهومی پژوهش

در مرحله نخست داده‌های مورد نیاز جهت ترسیم چارچوب مفهومی پژوهش از خلال بررسی اسناد و مطالعات کتابخانه‌ای گردآوری شد. به این صورت که ابتدا به گردآوری منابع در حوزه ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در خط‌مشی گذاری عمومی پرداخته شد. از مطالعات کتابخانه‌ای به‌طور گسترده ای استفاده شد. این مطالعات شامل بررسی مقالات و کتب فارسی و لاتین، بررسی پژوهش‌ها و پایان‌نامه‌های موجود درزمینه موضوع پژوهش و همچنین استفاده از اینترنت جهت دستیابی به جدیدترین یافته‌ها و ... هست. سپس با بررسی و تحلیل متون عوامل و شاخص‌های که در مسیر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در خط‌مشی گذاری عمومی باید به آن توجه شود، بررسی شدند. در مرحله بعد با مراجعه به خبرگان حوزه خط‌مشی گذاری عمومی ضمن بررسی مضامین احصا شده، نظرات آنان دریافت گردید تا بر اساس آن معیارها و شاخص‌های مناسب طراحی شود.

شکل ۱: الگوی مفهومی پژوهش (منبع: نگارندگان)

Figure 1: *Conceptual Model of the Research (Source: Authors)*

فرضیه‌های پژوهش

۱) بین مؤلفه‌های؛ ماهیت مسأله، فلسفه مشارکت، سطوح مشارکت در شناخت و درک مسئله عمومی و خط مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

۲) بین مؤلفه‌های؛ هدف مشارکت، عوامل زمینه‌ای، در دستور کار و خط مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

۳) بین مؤلفه‌های؛ عقلانیت، پویایی، هم‌راستایی در طراحی و شکل‌گیری و خط مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

۴) بین مؤلفه‌های؛ بسترسازی، بهره‌وری در اجرا و خط مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

۵) بین مؤلفه‌های؛ تداوم و استمرار، شاخص‌مداری، در ارزیابی و خط مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

۶) بین مؤلفه‌های؛ عوامل تعیین‌کننده، نتایج و پیامدها، در تغییر یا خاتمه و خط مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش صبغه کمی دارد و جهت‌گیری آن کاربردی است. با توجه به اینکه روش جمع‌آوری اطلاعات پرسش‌نامه هست، ازلحاظ ماهیت جزء پژوهش‌های توصیفی و همبستگی است. جامعه آماری پژوهش کلیه نخبگان دانشگاهی، کارشناسان و مدیران اجرایی خط مشی گذاری عمومی کشور است،که با توجه به نامحدود بودن جامعه آماری، و برای تعیین حجم نمونه موردنظر که در سطح اطمینان ۹۵٪ و خطای برآوردی ۰/۰۵ لحاظ گردیده و از فرمول کوکران ۳۸۴ به دست آمد. در ادامه با هدف حصول اطمینان از روایی محتوای سنجه، پرسشنامه برای پنج نفر از استادان مدیریت ارسال گردید. پس از دریافت بازخورد از این خبرگان، اصلاحات پیشنهادی انجام و پرسشنامه نهایی تدوین شد. برای اطمینان از پایایی ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه به‌صورت تصادفی ساده در اختیار نمونه مقدماتی ۳۰ نفرهای از متخصصان حوزه خط مشی گذاری عمومی قرار گرفت. ضرایب آلفای کرونباخ محاسبه شده با استفاده از نرم‌افزار آماری *SPSS* گویای پایایی مناسب سنجه و مؤلفه‌های آن بود که مقدار آن در این پژوهش α=۰/۸۱۳ گرفت.

یافته‌های پژوهش

الف) یافته‌های توصیفی

به منظور بررسی یافته‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان، در این قسمت با استفاده از فنون آمار توصیفی داده‌های حاصل از پاسخ‌گویان، و سعی بر آن است تا با تجزیه و تحلیل متغیرهای جمعیت‌شناختی افراد پاسخگو بتوان نتایج مناسبی ارائه نمود؛ که نتایج بررسی وضعیت جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱: وضعیت پاسخ‌دهندگان بر اساس اطلاعات جمعیت‌شناختی

Table 1: *Respondents' Status Based on Demographic Information*

1	*Gender*	*Man*	*83.02%*
		Female	*16.92%*
2	*Job Type*	*Managerial*	*46%*
		Non-Managerial	*54%*
3	*Level of Education*	*Bachelor's Degree*	*52.08%*
		Master's Degree	*26.04%*
		P.H.D	*21.87%*
4	*Age*	*Under 30 Years*	*20.83%*
		31 to 45	*52.08%*
		46 to 55	*23.43%*
		55 to 65	*2.6%*
		Above 66 years	*1.04%*
5	*Work Experience*	*Under 10 years*	*23.07%*
		11 to 20	*65.03%*
		21 to 30	*10.16%*
		More Than 31	*1.74%*

ب) یافته‌های استنباطی

بررسی نرمال بودن داده‌ها

بر اساس یافته‌های تحقیق چولگی تمامی سؤالات بین ۱،۹۳۶- تا ۰،۲۳۵ به دست آمد که در بازه ۵ + و ۵ - قرار دارند؛ بنابراین چولگی سؤالات از توزیع نرمال پیروی می‌کند و کشیدگی سؤالات بین ۰،۸۱۷ تا ۶،۴۱۳ قرار داشتند که با توجه به نظر بایرن که در بازه ۷ ± قرار گرفته‌اند؛ بنابراین کشیدگی سؤالات نیز از توزیع نرمال پیروی می‌کند. بر این اساس می‌توان ادعا نمود همه متغیرها دارای توزیع نرمال هستند.

جدول ۲: نتایج توصیفی مؤلفه‌های الگوی خط مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی

Table 2: *Descriptive Results of the Components of the Public Policy-Making Model Based On Promoting the Participation of Specialized Institutions*

متغیر	تعداد	مفقود	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	خطای استاندارد کجی	کشیدگی	خطای استاندارد کشیدگی
ماهیت مسئله	*384*	*0*	*17.5469*	*2.16738*	*-1.365*	*0.125*	*1.888*	*.248*
فلسفه مشارکت	*384*	*0*	*11.6745*	*2.27388*	*-.504*	*0.125*	*-.240*	*.248*
سطوح مشارکت	*384*	*0*	*13.3281*	*1.34481*	*-1.618*	*0.125*	*1.886*	*.248*

متغیر	تعداد	مفقود	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	خطای استاندارد کجی	کشیدگی	خطای استاندارد کشیدگی
هدف مشارکت	*384*	*0*	*13.1979*	*1.23795*	*-.713*	*0.125*	*1.104*	*.248*
عوامل زمینه‌ای	*384*	*0*	*8.7266*	*.86759*	*-.694*	*0.125*	*.556*	*.248*
عقلانیت خط مشی	*384*	*0*	*13.5391*	*1.00315*	*-1.270*	*0.125*	*.952*	*.248*
پویایی خط‌مشی	*384*	*0*	*7.7083*	*1.73079*	*-.124*	*0.125*	*-.802*	*.248*
هم‌راستایی خط‌مشی	*384*	*0*	*13.5234*	*1.74466*	*-1.936*	*0.125*	*6.413*	*.248*
بسترسازی	*384*	*0*	*13.2813*	*1.35541*	*-.470*	*0.125*	*-.506*	*.248*
بهره‌وری	*384*	*0*	*13.2370*	*1.46449*	*-1.299*	*0.125*	*2.856*	*.248*
تداوم و استمرار	*384*	*0*	*8.3281*	*1.33702*	*-.254*	*0.125*	*-.817*	*.248*
شاخص مداری	*384*	*0*	*9.0130*	*1.34313*	*-1.454*	*0.125*	*2.075*	*.248*
عوامل تعیین‌کننده	*384*	*0*	*15.8698*	*2.48099*	*.235*	*0.125*	*-1.31*	*.248*
نتایج و پیامدها	*384*	*0*	*13.1458*	*1.62699*	*-1.257*	*0.125*	*.554*	*.248*

تحلیل عاملی تأییدی

زمان که یک سازه بزرگ خود از چند متغیر پنهان تشکیل‌شده باشد، از تحلیل عاملی تأییدی استفاده می‌شود. در تحلیل عاملی تأییدی علاوه بر بررسی رابطه متغیرهای مشاهده‌پذیر با متغیرهای پنهان، رابطه متغیرهای پنهان با سازه اصلی خود نیز بررسی می‌شود (*Habibi, 2011: 10*). به منظور بررسی تناسب داده‌ها جهت اجرای تحلیل عاملی از آزمون بارتلت و شاخص *KMO* استفاده شد. در صورتی که آزمون بارتلت معنادار و شاخص *KMO* که مقدار آن بین صفر و یک در نوسان است، به یک نزدیک‌تر باشد (بیشتر از ۰/۶)، بیانگر تناسب داده‌ها برای انجام تحلیل عاملی است. در مورد مقدار محاسبه‌شده برای آزمون بارتلت نیز به‌واسطه سطح معناداری توزیع *X2* (کای دو) قضاوت می‌شود.

جدول ۳: نتایج آزمون *KMO* و بارتلت الگوی خط‌مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی

Table 3: *Results of KMO and Bartlett Test of the Public Policy-Making Model Based on Promoting the Participation of Specialized Institutions*

KMO and Bartlett's Test		
.806	آزمون کفایت نمونه‌گیری *KMO*[1]	
8964.302	مقدار تقریبی کای دو	*Bartlett's Test of Sphericity*
780	درجه آزادی	
.000	معناداری	

مطابق جدول ۳ با عنایت به عدد معناداری آزمون *KMO* (۰/۸۰۶ بزرگ‌تر از ۰/۶) و عدد معناداری آزمون بارتلت (۰/۰۰۱ کوچک‌تر از ۰/۰۵)، می‌توان گفت که داده‌ها برای اجرای تحلیل عاملی مناسب است.

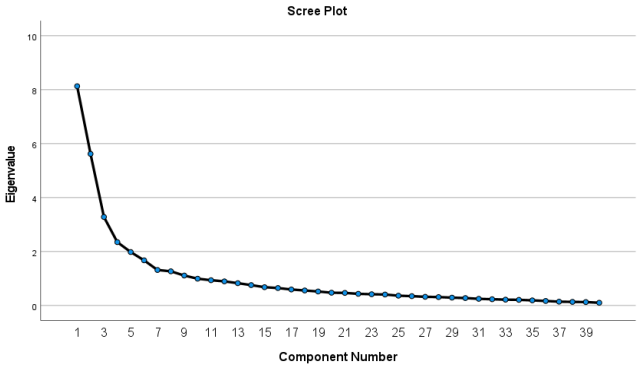
جدول ۴: عوامل استخراج‌شده در زمینه تعیین‌کننده‌های ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در خط‌مشی‌گذاری عمومی

Table 4: *Factors Extracted in the Context of Determinants of Promoting the Participation of Specialized Institutions in Public Policymaking*

Total Variance Explained						
Extraction Sums of Squared Loadings			*Initial Eigenvalues*			*Component*
Cumulative%	*% of Variance*	*Total*	*Cumulative%*	*% of Variance*	*Total*	
20.320	20.320	8.128	20.320	20.320	8.128	1
34.370	14.049	5.620	34.370	14.049	5.620	2
42.573	8.203	3.281	42.573	8.203	3.281	3
48.446	5.873	2.349	48.446	5.873	2.349	4
53.400	4.954	1.982	53.400	4.954	1.982	5
57.584	4.184	1.674	57.584	4.184	1.674	6
			60.875	3.291	1.316	7
			64.042	3.167	1.267	8
			66.818	2.776	1.110	9
			69.302	2.484	.994	10
			71.645	2.343	.937	11
			73.881	2.236	.894	12
			75.949	2.068	.827	13
			77.838	1.889	.756	14
			79.534	1.696	.678	15

[1] Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy

Total Variance Explained						
Extraction Sums of Squared Loadings			Initial Eigenvalues			Component
Cumulative%	% of Variance	Total	Cumulative%	% of Variance	Total	
			81.150	1.617	.647	16
			82.633	1.483	.593	17
			84.025	1.392	.557	18
			85.322	1.297	.519	19
			86.506	1.184	.474	20
			87.672	1.166	.466	21
			88.753	1.081	.432	22
			89.796	1.043	.417	23
			90.812	1.017	.407	24
			91.720	.908	.363	25
			92.587	.866	.346	26
			93.391	.804	.322	27
			94.170	.779	.312	28
			94.898	.728	.291	29
			95.586	.688	.275	30
			96.204	.618	.247	31
			96.784	.580	.232	32
			97.324	.540	.216	33
			97.847	.522	.209	34
			98.322	.476	.190	35
			98.741	.418	.167	36
			99.095	.355	.142	37
			99.430	.334	.134	38
			99.747	.318	.127	39
			100.000	.253	.101	40
Extraction Method: Principal Component Analysis.						

شکل ۲: نمودار صخره‌ای (سنگ‌ریزه) تصویر مقدار ویژه هر عامل

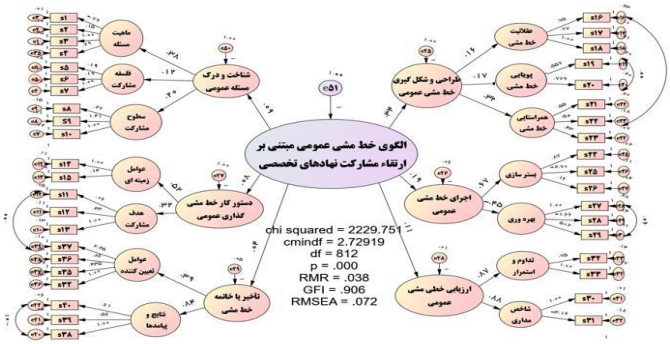
Figure 2: *Rock (Pebble) Diagram Depicting the Eigenvalue of Each Factor*

برازش مدل مفهومی

جدول ۵: شاخص‌های برازش متغیر خط مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی

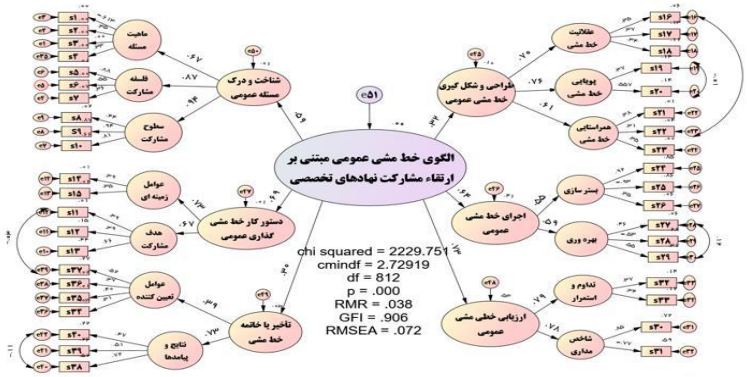
Table 5: *Fit indices of the Variable of Public Policy-Making Based on Promoting the Participation of Specialized Institutions*

گروه‌بندی شاخص‌ها	نام شاخص	اختصار	مدل	برازش قابل قبول	نتیجه
	حداقل اختلاف	*CMIN/DF*	*2.72919*	کمتر از *5*	
شاخص‌های برازش تطبیقی	شاخص برازش توکر ـ لویس	*TLI*	*0.883*	*TLI >٪90*	قابل قبول
	شاخص برازش هنجار شده	*NFI*	*0.877*	*NFI >٪90*	قابل قبول
	شاخص برازش تطبیقی	*CFI*	*0.902*	*CFI >٪90*	قابل قبول
	شاخص برازش افزایشی	*IFI*	*0.903*	*IFI >٪90*	قابل قبول
شاخص‌های برازش مقتصد	شاخص برازش مقتصد هنجار شده	*PNFI*	*0.732*	بالاتر از *50* درصد	قابل قبول
	شاخص برازش تطبیقی مقتصد	*PCFI*	*0.753*	بالاتر از *8* درصد	قابل قبول
	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد	*RMSEA*	*0.072*	کمتر از *0.10* درصد	قابل قبول
	میانگین مجذور پسمانده	*RMR*	*0.037*	کمتر از *10* درصد	قابل قبول

شکل ۳: خروجی اِیموس برای تحلیل عاملی سازه ابزار اندازه‌گیری خط مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی (در حالت غیر استاندارد)

Figure 3: *Amos Output for Factor Analysis of the Construct of the Public Policy Measurement Tool Based on Promoting the Participation of Specialized Institutions (In Non-Standardized Mode)*

شکل ۴: خروجی اِیموس برای تحلیل عاملی سازه ابزار اندازه‌گیری خط‌مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی (در حالت استاندارد)

Figure 4: *Amos output for Factor Analysis of the Construct of the Public Policy-Making Measurement Tool Based on Promoting the Participation of Specialized Institutions (in Standard Mode)*

جدول ۶: بارهای عاملی

Table 6: *Factor Loadings*

شاخص‌ها	<---	شاخص‌ها	ضریب رگرسیونی غیر استاندارد	ضریب رگرسیونی استاندارد	*S.E.*	نسبت *(C.R.)*	*P Value*	نتیجه
طراحی و شکل‌گیری خط مشی عمومی	<---	الگوی خط‌مشی عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی	*0.349*	*0.329*	*0.046*	*7.555*	***	تأیید
شناخت و درک مسئله عمومی	<---	الگوی خط‌مشی عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی	*0.864*	*0.589*	*0.027*	*3.172*	*0.002*	تأیید
دستور کار خط مشی گذاری عمومی	<---	الگوی خط‌مشی عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی	*0.864*	*0.864*	*0.037*	*2.343*	*0.019*	تأیید

شاخص‌ها	<---	شاخص‌ها	ضریب رگرسیونی غیر استاندارد	ضریب رگرسیونی استاندارد	*S.E.*	نسبت *(C.R.)*	*P Value*	نتیجه
اجرای خط‌مشی عمومی	<---	الگوی خط‌مشی عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی	*0.954*	*0.640*	*0.013*	*14.830*	***	تأیید
تأخیر یا خاتمه خط مشی	<---	الگوی خط‌مشی عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی	*0.403*	*0.982*	*0.007*	*6.188*	***	تأیید
ارزیابی خطی مشی عمومی	<---	الگوی خط مشی عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی	*0.110*	*0.726*	*0.008*	*13.007*	***	تأیید
ماهیت مسئله	<---	شناخت و درک مسئله عمومی	*0.384*	*0.671*	*0.010*	*0.864*	*0.864*	تأیید
فلسفه مشارکت	<---	شناخت و درک مسئله عمومی	*0.124*	*0.867*	*0.010*	*12.344*	***	تأیید
سطوح مشارکت	<---	شناخت و درک مسئله عمومی	*0.985*	*0.942*	*0.006*	*31.707*	***	تأیید
عقلانیت خط مشی	<---	طراحی و شکل‌گیری خط مشی عمومی	*0.606*	*0.762*	*0.015*	*10.987*	***	تأیید
پویایی خط مشی	<---	طراحی و شکل‌گیری خط مشی عمومی	*0.161*	*0.761*	*0.010*	*16.065*	***	تأیید
هم‌راستایی خط‌مشی	<---	طراحی و شکل‌گیری خط مشی عمومی	*0.373*	*0.612*	*0.013*	*2.929*	*0.003*	تأیید
بسترسازی	<---	اجرای خط مشی عمومی	*0.672*	*0.551*	*0.018*	*14.557*	***	تأیید

شاخص‌ها	<---	شاخص‌ها	ضریب رگرسیونی غیر استاندارد	ضریب رگرسیونی استاندارد	*S.E.*	نسبت *(C.R.)*	*P Value*	نتیجه
بهره‌وری	<---	اجرای خط مشی عمومی	*-0.446*	*-0.592*	*0.036*	*13.048*	***	تأیید
تداوم و استمرار	<---	ارزیابی خط مشی عمومی	*0.871*	*0.792*	*0.027*	*15.765*	***	تأیید
شاخص مداری	<---	ارزیابی خط مشی عمومی	*0.880*	*0.778*	*0.048*	*22.327*	***	تأیید
عوامل تعیین‌کننده	<---	تأخیر یا خاتمه خط مشی	*0.391*	*0.384*	*0.060*	*7.834*	***	تأیید
نتایج و پیامدها	<---	تأخیر یا خاتمه خط مشی	*0.864*	*0.732*	*0.018*	*17.423*	***	تأیید
عوامل زمینه‌ای	<---	دستور کار خط مشی گذاری عمومی	*0.526*	*0.735*	*0.007*	*6.053*	***	تأیید
هدف مشارکت	<---	دستور کار خط مشی گذاری عمومی	*0.322*	*0.669*	*0.033*	*9.700*	***	تأیید
S ۳	<---	ماهیت مسئله	*0.383*	*0.675*	*0.027*	*10.786*	***	تأیید
S ۲	<---	ماهیت مسئله	*0.941*	*0.436*	*0.074*	*12.142*	***	تأیید
S ۱	<---	ماهیت مسئله	*-0.782*	*-0.136*	*0.040*	*5.604*	***	تأیید
S ۷	<---	فلسفه مشارکت	*1.000*	*0.356*	*0.018*	*8.653*	***	تأیید
S ۶	<---	فلسفه مشارکت	*0.195*	*0.535*	*0.078*	*2.505*	*0.012*	تأیید
S ۵	<---	فلسفه مشارکت	*0.193*	*0.848*	*0.050*	*3.868*	***	تأیید
S ۱۰	<---	سطوح مشارکت	*1.000*	*0.814*	*0.050*	*3.868*	***	تأیید
S ۹	<---	سطوح مشارکت	*1.408*	*0.935*	*0.072*	*19.471*	***	تأیید
S ۸	<---	سطوح مشارکت	*0.273*	*0.439*	*0.041*	*6.706*	***	تأیید
S ۱۳	<---	هدف مشارکت	*1.000*	*0.662*	*0.078*	*11.787*	***	تأیید
S ۱۲	<---	هدف مشارکت	*0.431*	*0.392*	*0.086*	*5.014*	***	تأیید
S ۱۱	<---	هدف مشارکت	*0.592*	*0.387*	*0.021*	*2.803*	*0.005*	تأیید

شاخص‌ها	<---	شاخص‌ها	ضریب رگرسیونی غیر استاندارد	ضریب رگرسیونی استاندارد	*S.E.*	نسبت *(C.R.)*	*P Value*	نتیجه
S ۱۵	<---	عوامل زمینه‌ای	*0.147*	*0.353*	*0.49*	*12.789*	***	تأیید
S ۱۴	<---	عوامل زمینه‌ای	*1.000*	*.0.394*	*0.004*	*21.230*	***	تأیید
S ۱۶	<---	عقلانیت خط مشی	*0.784*	*0.366*	*0.115*	*6.800*	***	تأیید
S ۱۷	<---	عقلانیت خط مشی	*0.731*	*0.357*	*0.049*	*7.782*	***	تأیید
S ۱۸	<---	پویایی خط مشی	*1.000*	*0.348*	*0.015*	*9.045*	***	تأیید
S ۲۰	<---	پویایی خط مشی	*0.779*	*0.358*	*0.079*	*10.117*	***	تأیید
S ۲۱	<---	هم‌راستایی خط مشی	*0.552*	*0.388*	*0.101*	*7.842*	***	تأیید
S ۲۲	<---	هم‌راستایی خط مشی	*0.522*	*0.316*	*0.924*	*2.728*	*0.006*	تأیید
S ۲۳	<---	هم‌راستایی خط مشی	*0.380*	*0.356*	*0.239*	*4.590*	*0.112*	تأیید
S ۲۴	<---	بسترسازی	*1.000*	*0.920*	*0.052*	*55.721*	***	تأیید
S ۲۵	<---	بسترسازی	*-2.708*	*-.926*	*0.043*	*-63.564*	***	تأیید
S ۲۶	<---	بسترسازی	*0.166*	*0.353*	*0.013*	*12.620*	***	تأیید
S ۲۷	<---	بهره‌وری	*1.000*	*0.461*	*0.114*	*11.242*	***	تأیید
S ۲۸	<---	بهره‌وری	*-1.621*	*-0.531*	*0.134*	*-12.084*	***	تأیید
S ۲۹	<---	بهره‌وری	*0.502*	*0.557*	*0.369*	*12.208*	***	تأیید
S ۳۰	<---	شاخص مداری	*1.000*	*0.846*	*0.153*	*11.782*	***	تأیید
S ۳۱	<---	شاخص مداری	*-3.118*	*-0.771*	*0.097*	*-32.076*	***	تأیید
S ۳۲	<---	تداوم و استمرار	*0.751*	*0.375*	*0.147*	*27.891*	***	تأیید
S ۳۳	<---	تداوم و استمرار	*1.000*	*0.344*	*0.015*	*27.891*	***	تأیید
S ۴	<---	ماهیت مسئله	*2.19*	*0.313*	*0.142*	*22.818*	***	تأیید
S ۳۴	<---	عوامل تعیین‌کننده	*1.000*	*0.396*	*0.177*	*8.401*	***	تأیید
S ۳۵	<---	عوامل تعیین‌کننده	*0.495*	*0.401*	*0.355*	*4.218*	***	تأیید
S ۳۶	<---	عوامل تعیین‌کننده	*0.869*	*0.372*	*0.161*	*5.400*	***	تأیید
S ۳۷	<---	عوامل تعیین‌کننده	*2.023*	*0.533*	*0.262*	*7.736*	***	تأیید

شاخص‌ها	<---	شاخص‌ها	ضریب رگرسیونی غیر استاندارد	ضریب رگرسیونی استاندارد	*S.E.*	نسبت *(C.R.)*	*P Value*	نتیجه
S ۳۸	<---	نتایج و پیامدها	*1.000*	*0.687*	*0.109*	*7.852*	***	تأیید
S ۳۹	<---	نتایج و پیامدها	*0.598*	*0.515*	*0.035*	*16.950*	***	تأیید
S ۴۰	<---	نتایج و پیامدها	*0.574*	*0.423*	*0.038*	*15.063*	***	تأیید
S ۱۹	<---	عقلانیت خط مشی	*0.557*	*0.357*	*0.097*	*6.188*	***	تأیید

الگوی نهایی پژوهش

شکل ۵: الگوی نهایی خط‌مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی

Figure 5: *Final Model of Public Policy-Making Based on Promoting the Participation of Specialized Institutions*

نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف اعتبارسنجی الگوی خط‌مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در راستای توسعه اجتماعی صورت گرفت. روش تحقیق از نظر هدف، کاربردی و به لحاظ روش توصیفی و از نوع همبستگی بود، جامعه آماری پژوهش کلیه نخبگان دانشگاهی، کارشناسان و مدیران اجرایی خط‌مشی گذاری عمومی کشور بود، که به علت نامحدود بودن جامعه آماری با بهره‌گیری از فرمول کوکران تعداد ۳۸۴ تن آزمودنی برای

نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بود که مشتمل بر ۴۰ گویه از مجریان خط مشی گذاری عمومی کشور جمع‌آوری گردید. همچنین پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ و روایی آن نیز با استفاده از روایی محتوای و همگرا (*AVE*) تأیید شد. در نهایت تحلیل داده‌ها به کمک معادلات ساختاری با نرم‌افزار *Amose* استفاده شده است، در واقع خرد مایه شکل‌گیری خط‌مشی‌های عمومی در کشور جمهوری اسلامی ایران برخورد با مسئله عمومی و حرکت در جهت حل این مشکلات با رویکرد ارتقاء مشارکت کلیه ذینفعان و نهادهای تخصصی است لذا تدوین خط مشی با کیفیت قطعاً از ضروریات یک نظام خط مشی گذاری عمومی در کشور است. بر اساس چرخه فرایند خط مشی گذاری عمومی عدم توجه به این امر موجب شکل‌گیری خط مشی‌های ناکارآمد و در نهایت ناتوانی در حل مسائل عمومی است و همچنین منجر به ناقص ماندن خط مشی‌های عمومی و ایجاد اثرات و پیامدهای نامطلوب می‌گردد. جهت ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در خط مشی‌های عمومی بایستی معیارها و شاخص‌هایی وجود داشته باشد که خط مشی گذاران بتوانند بر اساس آن کیفیت مشارکت نهادهای تخصصی را در خط مشی‌های عمومی ارتقاء دهند و بازخورد و پیامدهای مناسبی برای جامعه داشته باشد. به منظور ارائه الگوی خط مشی عمومی مبتنی بر مشارکت نهادهای تخصصی توجه به‌کل فرآیند خط مشی گذاری عمومی و نوسان‌های درونی آن مفید هست. فرآیند خط‌مشی گذاری عمومی شامل شش مرحله: شناخت و درک مسئله عمومی، دستور کار خط‌مشی گذاری عمومی، طراحی و شکل‌گیری خط مشی گذاری عمومی، اجرای خط‌مشی گذاری عمومی، ارزیابی خط‌مشی عمومی و در نهایت تغییر یا خاتمه خط مشی گذاری عمومی است. بر اساس مفاهیم و مقوله‌های حاصل از پژوهش، پرداختن به ماهیت مسئله، فلسفه مشارکت و در نظر گرفتن سطوح مشارکت در مرحله شناخت و درک مسئله عمومی؛ هدف مشارکت و عوامل زمینه‌ای در مرحله دستور کار؛ عقلانیت، پویایی و هم‌راستایی خط‌مشی‌های عمومی در مرحله طراحی و شکل‌گیری خط مشی گذاری؛ بسترسازی و بهره‌وری خط مشی‌های عمومی در مرحله اجرای خط مشی گذاری عمومی؛ تداوم و استمرار و شاخص‌مداری در مرحله ارزیابی خط مشی گذاری عمومی؛ و عوامل تعیین‌کننده، نتایج و پیامدها، در مرحله تغییر یا خاتمه خط مشی گذاری عمومی معیارهای ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در خط مشی گذاری عمومی می‌باشند. در این پژوهش تلاش شده است عوامل و معیارهای تبیین‌کننده ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در خط مشی گذاری عمومی بررسی شود. بر این اساس شش فرضیه مطرح شد که نتایج تأیید میزان صحت فرضیه‌ها حاکی از تأیید هر شش فرضیه بود.

در واقع نتایج به‌دست آمده با نتایج گزارش‌شده در مطالعات سیمنوفسکی و همکاران (۱۴۰۰)؛ بنار و همکاران (۱۴۰۰)؛ قلایچی و همکاران (۱۴۰۱)؛ محمدی و نصراللهی (۱۴۰۱)؛ صمدزاده و همکاران (۱۴۰۱)؛ موسوی و همکاران (۱۴۰۱)، ابراهیمیان (۱۴۰۱) همخوانی دارد و با نتایج قدمی و همکاران (۱۴۰۱) همخوانی ندارد. در این راستا یافته‌های پژوهش نشان دادند، اگر چه حمایت سازمانی، فرهنگ مشارکتی در ابتدای راه و در کانون فرایند الگوی خط مشی گذاری عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی است، یعنی برنامه‌های مطلوب که با مشارکت و همفکری خط مشی گذاران همسو با تحولات نوین جهانی در جهت بالنده نمودن خط مشی گذاران طراحی و اجرا شود و هدف نهایی اجرای آن تربیت خط مشی گذارانی توانمند و خلاق باشد. به‌احتمال‌زیاد، تجربه برخی از خط مشی گذاران از شرکت در برنامه‌هایی که در راستای رفع نیازهای آنان طراحی نگردیده و به درستی اجرا نشده است، باعث شده است که تدوین برنامه منسجم با مشارکت خودشان مهم‌ترین دغدغه و اولویت آنان در راه رشد و بالندگی باشد؛ همچنین انجام پژوهش‌های بیشتر در زمینه شرایط و روش‌های نوین و در سطح گسترده به روشن شدن این امر کمک شایانی خواهد کرد. حال بر مبنای یافته‌های این مطالعه، متصدیان امر خط‌مشی گذاری‌های عمومی کشور می‌توانند شاهد حضور و نقش پررنگ‌تری در زمینه ارتقاء مشارکت در خط مشی گذاری عمومی را داشته باشند. لذا، باید با اتخاذ خط مشی‌های مقرراتی، این حضور را تقویت نمایند و از دانش و همکاری‌های همه‌جانبه و بهره‌گیری از ظرفیت نهادهای تخصصی در ایجاد خط مشی‌های عمومی و سپس در ارزیابی فرایندها و برنامه‌های اجرا شده بهره ببرند تا در نهایت به اهداف کلان خط مشی‌های عمومی و توسعه پایدار ارائه شده در قالب اسناد ملی نائل گردند. در این زمینه، پیشنهادهای به شرح زیر توصیه می‌شود.

پیشنهادهای پژوهش

وجود خلأ ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در خط‌مشی گذاری عمومی در کشور ایران بسیار نمایان است. در کشورهای توسعه‌یافته، چنین نهادهای تخصصی به تعداد زیادی وجود دارند که بسیار هم مورد توجه و در عرصه خط مشی گذاری نیز از جایگاهی بی‌بدیل برخوردار هستند. جهت حرکت از وضع موجود به سمت وضع مطلوب پیشنهاد می‌گردد که نسبت به ایجاد و توسعه چنین نهادهایی مبادرت گردد که به مثابه اتاق فکر با تکیه بر دانش و پژوهش بومی در مورد مسائل عمومی کشور، منجر به شناسایی نیازها و انتظارات عامه مردم از نظام خط مشی گذاری عمومی می‌گردد و نیز می‌تواند کمک شایانی به نوآوری در خط مشی

عمومی بر اساس تشابه فرهنگی، تاریخی کشورها به صورت شناسایی مسائل عمومی و در دستور کار قرار دادن مسائل، گردد. همچنین شکل‌گیری و اجرای آن می‌تواند منجر به متناسب شدن همزمان با سازگاری و انعطاف خط‌مشی عمومی با مسائل جامعه شود و در نهایت اجرای مکانیزمی جهت افزایش درک بازیگران خط مشی از اهداف و چشم‌اندازهای خط مشی عمومی، ارزیابی و تغییر و اصلاح خط‌مشی با هدف افزایش انگیزش مثبت مجریان خط مشی عمومی و قبول و پذیرش تغییر و خاتمه خط مشی توسط مجریان پس از فاصله گرفتن از اهداف آن همسو شدن با تغییرات داخلی و خارجی شود یکی از پیشنهادهای اصلی است. در ضمن توسعه ظرفیت کمی و کیفی مرکز پژوهش‌های مجلس و تعریف جایگاه قانونی و وظیفه‌ای جدید برای ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی در لوایح و رصد قوانین مصوب صورت گیرد.

References:

Alipour, F., Rahimian, M and Sediri Javadi, A. (2022). "The effect of alienation of employees towards the work and policies of the organization on their attitudes and behaviors", Management and development process. 34 (3): 87-112. (Persain).

Aslipour, H., Khan Mohammadi, H. (2017). "Interpretive structural analysis of policy making in national strategic issues (case of study: environmental issues of the country)", Management Improvement, 12(41): 25-44. (Persain).

Azer, A., Khosravani, F and Jalali, R. (2015). Research in soft operations, problem structuring approaches. Tehran: Industrial Management Organization. (Persain).

Banar, A., Rezaian, A., Memariani, Azizullah and Moini, A. (2022). "Designing a policy model based on business intelligence in the Ministry of Science, Research and Technology with two broad and detailed approaches", Scientific Quarterly of Interdisciplinary Studies of Strategic Knowledge. 11 (42): 42-47. (Persain).

Boenigk, S., Fisk, R., Kabadayi, S., Alkire, L., Cheung, L., Corus, C., ... & Smidt, N. (2021). "Rethinking service systems and public policy: a transformative refugee service experience framework", Journal of Public Policy & Marketing, 40(2), 165-183.

Carpenter, D., & Moss, D. A. (Eds.). (2013). Preventing regulatory capture: Special interest influence and how to limit it. Cambridge University Press.

Danesh Fard, K. E. (2015). Public policy making process, Tehran, Safar publications.

Day, J. C. (2017). "Effective public participation is fundamental for marine conservation lessons from a large-scale MPA", Coastal Management, 45(6), 470-486.

Ghadami, M., Musa Khani, M., Elwani, S. M. and Yazdani, Hamidreza (2022). Designing a digital banking policy model in Iran based on a network approach. Public policy process. 8 (1): 125-141. (Persain).

Ghazinoory, S., & Aghaei, P. (2021). Differences between policy assessment & policy evaluation; a case study on supportive policies

for knowledge-based firms. Technological Forecasting and Social Change, 169, 120801. (Persain).

Hajipour, E., Faruzand, L, Danaeifard, H and Fani, A. (2015). "Designing a pathology model for public policy implementation in Iran", Military Management Quarterly, 15(58): 1-23. (Persain).

Hijazi, Y., Arabi, F. (2007). "Effective factors in attracting the participation of non-governmental organizations in environmental protection", Environmental Quarterly, No. 47. (Persain).

Hosseinpour, D., Mandari, J. (2018). "Application of interactive policy approach in formulating a model to combat money laundering. Public Administration, 11(1), 73-98. (Persain).

Innes, A. (2014). The Political Economy of State Capture in Central E Urope. JCMS: Journal of Common Market Studies, 52(1), 88-104.

Ibrahimian, M., Rajabi Farjad, Hajieh and Kordloui, H. R. (2021). "Designing the implementation model of the entrepreneurial university policy based on science and technology policies", Public policy making in management. 13 (47): 167-183. (Persain).

Jalali Javaran, R., Selajgeh, S., Manzari Tavakoli, A., & Sheikhi, A. (2017). "Designing the validation model of people's organizations and cultural institutions based on the virtual space policy cloud from the perspective of the Supreme Leader", Scientific Quarterly of Intercultural Studies, 13(37), 123-164. (Persain).

Jamshidi, S. H., Amini-e-Ezi, Zain-ul-Abdin, Sadeh, E. and Sheikh-ul-Islam Kandolosi, N. (2022). Designing a model for the implementation of public policies in state-owned companies with oil projects. Management and development process. 34 (2): 127-150. (Persain).

Mehrgan, F., Faqihi, A. and Mirspasi, N. (2017). The role of political participation and democratic system in the formation of political culture (case study: Kurdish citizens in the Kurdistan region of Iraq) Public policy in management, 9(2): 1-19. (Persain).

Mohammadi, H. and Nasrallahi, A. (2022). "Policymaking of new media in Iran: a case study of the Broadcasting Organization and the National Center for Virtual Space", Scientific Quarterly of Visual and Audio Media, 16(42), 81-108. (Persain).

Mousavi, N., Fazelpour, F., Qasimpour, Hamed and Mir, S. (2022). "The effect of participatory culture governance on improving the productivity of knowledge brokers with an emphasis on the mediating role of innovative capabilities and innovative atmosphere in knowledge-based companies", Innovation Management Quarterly in Defense Organizations. 5 (15): 59-84. (Persain).

Pourezzat, A. A., Sodagar, H., Saadabadi, A. A. and Hashemi Kasvai, M. (2018). "Indicators of fair prioritization of public issues", Strategic Management Thought (Management Thought), 13(2 (26)): 139-169. (Persain).

Qari Seyyed Fatemi, S. M. (2017). Human rights in the contemporary world, an introduction to theoretical issues: concepts, foundations, territory and sources, Tehran, Shahr Danesh Institute of Legal Studies and Research Publications. (Persain).

Qorbanizadeh, V., Motazadian, R., Hosseinpour, D. and Rahbar, Abbas A. (2021). "Future scenarios of public participation in Iran's policy-making", Strategic Management Studies Quarterly. Number 45, Spring 2021: 181-204. (Persain).

Samadzadeh, M., Giorian, H., Rabiei Mandjin, M. and Hashemzadeh Khorasgani, Gh. (2022). "Strategic policy making in information technology outsourcing (case study: Islamic Azad University)", Quarterly Journal of General Policy Making in Management. 13 (45): 35-49. (Persain).

Soleimani Khoini, M., Daneshfard, K. E. and Najafbeigi, R. (2018). "Contingency model for identifying general issues in Iran's policy making process with emphasis on driving factors", Public Administration, 11(4): 530-556. (Persain).

Validation of the Public Policy Model Based on Promoting the Participation of Specialized Institutions in the Direction of Social Development

Ahadallah Angazi Ghodes (Ph.D)[1]

DOI: 10.22055/QJSD.2024.42693.2764

Abstract:

Today, promoting the participation of specialized institutions in public policy making is a basic need to achieve good and sustainable public policies. Increasing the interest to be present in the public policy space and increasing social interaction in the emergence of creativity of specialized institutions can be very useful to promote participation in public policy. This research was carried out in 2022 with the aim of validating the public policy model based on promoting the participation of specialized institutions in the direction of social development. The research method is applied in terms of purpose and descriptive and correlational in terms of method .The statistical population of the research is all the academic elites, experts and executive managers of the country's public policies, which due to the unlimited statistical population and using Cochran's formula, 384 subjects were selected as a statistical sample. The data collection tool was a researcher-made questionnaire, the reliability of the questionnaire was confirmed using Cronbach's alpha and its validity was confirmed using the content and convergent validity (AVE). Finally, data analysis was done with the help of structural equations with Amose software.The findings of the research indicate the confirmation of 16 components in the form of 6 dimensions including: recognition and understanding of the general problem; public policy agenda; design and formation of public policy; Implementation of public policy; evaluation of public policy and change or termination of public policy; Therefore, it seems necessary for public policy centers to pay attention to the role and importance of these factors in order to develop and promote the participation of specialized institutions in public policy making and to replace the hierarchical approach in promoting participation in public policy making.

Key Concepts: *Validation, Public Policy Model, Promotion of Participation, Specialized Institutions*

[1] Assistant of Professor, Commander And Management College, Emam Ali University, Tehran, Iran, ahad.angazi@gmail.com

© 2019 by the authors. Licensee SCU, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).